

אוצרות קאמארנא

יו"ר ע"י מכון 'אוצרות קאמארנא' שע"י מרכז מוסדות קאמארנא • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • בית שמש

פנינים על סדר הפרשה
מתוך אוצר ספרי רבותינו

אבני אוצר

ויסעו ממדבר סיני ויחנו בקברת התאוה (לג, מז).
ושם התאוה תאוה לחזות בנעם ה' (תהלים כז, ד), וערב
רב לא תיקנו המסע והתאוה תאות רעות.
(היכל הברכה דף רי ע"א)

ומדתם מחוץ לעיר את פאת קדמה וגו' (לה, ה).
ומדומם. ר"ל אמרו רז"ל אלפים אמה תחום שבת יש
לכל צד מהעיר והעיר הוא הוא בתוכם והם סובבים אותה,
והעיר עצמה הוא דקדושה של שבת, ומה שחוץ לעיר הוא
קליפה של החיצונים, שנושא איזה משא ארבע אמות מאלו
אלפים אמה שחוץ לעיר, אינו כל כך כולו רע כי מותר לילך
בשבת עד שם, אבל קליפות החיצונות לאלו קליפות של
אלפים אמה שחוץ לעיר, הם כלו רע דקליפות, לזה נתנו
ללויים ג"כ רק אלפים אמה לכל רוח, כדכתיב נמי שם 'את
פאת קדמה אלפים באמה ואת פאת נגב אלפים באמה ואת
פאת ים אלפים באמה ואת פאת צפון אלפים באמה והעיר
בתוך זה יהיה להם מגרשי הערים'.

(דמשק אליעזר ח"א דף סז ע"ב)

והיו לכם הערים למקלט מנאל וגו' (לה, יב).
משרשי המצוה מבואר היטב, כי אי אפשר לשום דין
שיצא מלמעלה אלא על פי בית דין בהכרעות השכינה, ששם
החוב הוא זכות גמור, אבל אם הורגין אותו שלא בבית דין
ועל פי הכרעות השכינה ה"ה אחרונה הוא רוצח ממש, כי
הרבה פעמים אף שזה רצח את זה בודאי וניצול בבית דין,
הוא על פי הכרעות השכינה, באם שיהיה יותר זכות וטובה
לרוצח כשיחיה ויתקן הכל בחיים, אז נידון לחיים והשם
יתברך שולח איזה דבר וסיבה וסברא שיהיה זה נידון לזכות
על פי בית דין, וכגון שזה ההרג היה חייב מיתה הפקדיות
בבית דין של מעלה, והיה הורג אותו חיה רעה או נחש בלי
שום פתח הצלה וקדם זה והרגו, ולמה יתחייב ההורג מיתה
הרי גברא קטילא קטיל (מס' סנהדרין דף עא ע"ב), והשם
יתברך היודע כל ענינים הוא שולח איזה פתח הצלה לבית
דין שיהיה זה נידון לזכות, כי אלהים נצב בעדת אל (תהלים
פב, י), ולכן אסור להורגו אם לא על פי בית דין והכרעות
ה"ה אחרונה השכינה הקדושה.

(אוצר החיים דף רכ ע"א)

וישב בה עד מות הכהן הגדל וגו' (לה, כה).
'הגדל' חסר ואו, כי לאו גדל אלא אפילו עבר, אפילו
לא נמשח בשמן הטוב מחזיר את הרצח, כי האי חסד עייל
לקדש הקדשים בכל הברכות, ומתקן הנשמות העומדת שם
בערי מקלט שקלטת אותם הנוקבא, ולא תפיל אותן לעולם,
וכיון שמת כבר תיקון כל השייכים לשורש נשמתו ונתקן
הכל, אמן כן יהי רצון.

(היכל הברכה דף רכא ע"ב)

אוצר החיים

אוצרות הפרשה במשנת רבנו"ק
מבוארים בשפה השווה לכל נפש

במים אלו - בהם אבלים בית ישראל על צער
השכינה, יש להרחיב את הדעת על החסרון הגדול שיש
לשכינה הקדושה, אשר הצדיקים הקדושים היו עושים
כל מעשיהם עבור השכינה הקדושה ורמזו על כך
תמיד בכל דבריהם ושיחותם, כמו עוד שכתב רביה"ק
ר' אייזיקל מקאמארנא זי"ע (וזהר ח', ח"ב שצ"ה ע"א):
"ראיתי למורי הקדוש מוה"ר אברהם יהושע העשיל
ממעזביץ, פעם אחת עמדתי לפניו, והוא היה מדבר עם
אלמנה אחת, והבנתי דבריו, שהיה מדבר עמה בחכמה
עמוקה, מענין גלות השכינה, [ע"ד הכתוב (איכה א')]
היתה כאלמנה, עד שהתחלתי לבכות, וגם הוא בכה."

אחד מהדרכים איך להשתתף בצער השכינה -
היא על ידי ענין הגלות.
כאשר אדם נודד בגלות, במקום זר, גם אם
כולם מכבדים אותו ויש לו מקום מפואר ללון שם,
אך נפשו נמצאת במיצר, אין לו מקום פרטי 'שלו',
אלא זקוק לרחמיהם של אחרים.

כדרכו שהיו מתגרשין רבי שמעון
בן יוחאי וחבריו, ומנהגם שיכתת
רגליו איש איש ממקום למקום."

כיוצא בזה כתב (שם פ"ו
מ"א): "ואחר כך חושב עשר
דברים נגד הספירות הקדושות
שנעשית מרכבה עליהם, ומתחיל
מלמטה זה השער מלכות שנעשה
מרכבה למדות מלכות על ידי
שמיים עצמו תמיד עני ואביון,
ואינו מתגאה על דלים ואביונים,
ובהיות שהוא גולה ממקום למקום,

כי אין לך יסורים בעולם כמו הגלות ממקום למקום,
ובזה נעשה מרכבה אל השכינה."

וממשיך עוד: "ענין חסד לאברהם" שימעת בכלי
גולה ובצרכיו בכל יכולתו, ויכניע לבבו בגולה, כי
אין לך דבר מכניע לבבו כמו מי שנוסע ממקום
למקום, ויעשה לעצמו גירושין, ויתגרש מבית מנוחתו
תמיד כמו שהיה מתגרש רבי שמעון בן יוחאי ותלמידיו.
וכמו שהיו מתגרשין צדיקי זמננו, כמו שעשה החסיד
הקדוש רבינו משה מפשעוואריסק ואדמו"ר הקדוש
רבינו אברהם יהושע העשיל [מאפטא], ועל כולם אור
ישראל מרן אלקי הריב"ש זצ"ל עם כל תלמידיו שנהגו
אחריו כמותו, רבינו נחום [משערנאביל] ובנו הקדוש
[רבי מרדכי משערנאביל], ומורי ורבי דודי רבינו צבי
[מזידיטשוב], וביחוד בילדותי הוכיח אותי שאסע על
הדרך לקבל פני השכינה, ואמר אם היה לו כח היה כל
ימיו על הדרך."

כשאדם אין לו בית ושוכן
בביתו של ידיד, גם באם מנסים
לעשות לו את ההרגשה הטובה
ביותר, אך זהו סבל גדול עבור
הנפש החפצה לשכון במקום
משלה ולא להצטרך לטובות
ולחסדים של אחרים.
אבינו שבשמים אין לו בית
לשכון שם למטה. יש לו אכן בתי
כנסיות ובתי מדרשות, יש לו גם
את דירותיהם ואת משכן הגוף
של כלל ישראל, ושם שוכן אורו - באם מכניסים
אותו לשם.

אבל עדיין חסר לשכינה הקדושה את 'בית
המקדש' - 'הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו',
הבית הפרטי של הקב"ה ששם הוא בעל הבית ולא
גומלים עמו טובות וחסדים.

וכאשר איש ישראל מקבל על עצמו 'גלות',
שעושה לעצמו דבר שיפריע לו את הרגשת
ההנאה בביתו הפרטי, כל שכן כשנודד מעיר
לעיר, הרי הוא מתחבר ומשתתף עם הצער של
השכינה שאין לה מנוח לכך רגלה ונודדת ממקום
למקום, ובכך שורה עליו אור השכינה.

וכתב רביה"ק מקאמארנא זי"ע (נוצר חסד, אבות
פ"ד מ"ד): **"וגדול הגלות שמכפרת על כריתות ומיתות**
בית דין וחילול השם, כי הוא קשה ממות, ואשריהם
לצדיקים שגולין ממקום למקום, ואשרי למי שמקבל

הנהגות ומנהגי הבעש"ט הק' ותלמידיו זי"ע
מלוקטים מתורת רבוה"ק מקאמארנא זי"ע

סולם העולה בית אל (ב)

סולם העבודה

כמאמר מרן הקדוש ריב"ש טוב על מאמרם (גיטין מז). 'ריש לקיש זבין נפשיה ללודאי'. דהענין, בעת שיצא מן הליסטים, ורצה לקבל על עצמו עול תורה ועבודה בפרישות וקדושה, זבין נפשיה ללודאי, כי סבבוהו כיתות הקליפות, לפתות שיעזבו דרכו בקדושה, כמבואר בזוהר, ונפל לתוך תאות הזמן ומחשבות לא טובות.

וכשהצדיק רואה זאת, מקבל על עצמו קדושה יתירה, ועל ידי סגופים מרים, הוא ממית והורג את כל הקליפות. ורבינו משה קורדיווארו לא יכול לסבול, והרגם בשם המפורש, אחר הקדושה והסגופים שהיה לו. וכשהצדיק מתגבר בפרישות וקדושה, וממית והורג כל המפתים, בא לידי אור גדול, ונמשך עליו הארה ושמחה עצומה בתורה ועבודה, ועובר השם בשמחה ובטוב לבב מרב כל, אע"פ שנופל לקטנות, אבל לא לבחינה כזאת 'ללודאי'.

וכשנקבע בקדושה, ומשיג הארה עצומה ומדריגות, בא אליו היצר, ואומר לו: ראה מעשיך, כמה קדושות השגת, וכמה אורות בהירות. וזהו [מפני ש]אף שהרג אותם עד מות, עדיין נשאר 'פלגא', מחמת שהיא קליפות נגה, חציו טוב וחציו רע, וזהו מלחמה כבידה כל ימיו, להכות החציו רע, ולהעלות החציו שהוא טוב, ולילך בדרך [ה] ממוצע, מתוך האור לעינים, באהבת ישראל ובהכנעה כנודע.

עד שזכה אמר מרן הריב"ש טוב: יש איש אחד ששומע תורה מפי הקב"ה, ומתיירא שלא יפילו [אותו] לנוקבא דתהומא רבה, כי בנקל יוכל לדחות. ומרן הריב"ש טוב, בעת שנסתלק מן העולם ביקש 'אלהי אל תבואני רגל גאווה' (תהלים לו, יב), וכן מרן הארי"א אמר כך קודם מותו בקדושה, בלשון צרפתי, 'אלהי הצל אותי מגאווה', והיירבה בקשות על זה.

ולא נדחה 'אלישע אחר' לשאול, אלא על ידי גאווה, ולא יצאה כת הארורה והארור ימח שמם, מן הדת, אלא על ידי הגאווה והכעס ולהשתרר על זולתו, כי באמת היה לו נשמה גבוה, אלא שעל ידי הגאווה נדחה לאבי אבות הטומאה, וביחוד אמר לי מורי ורבי דודי, בני חביבי, התדע שבעת היותי בן ארבעים, עדיין הייתי מתיירא, שמא עדיין אני כולו בטעות מקליפות נגה.

והענין, שצריכין בדיקה הרבה ושקידה יתירה בקדושה חיפוש אחר חיפוש, ואחר הבדיקה אמיתית בהרבה זכיות, שיעלה מעשיו לרצון לפני אדון כל באמת, אז אם יחפש בחיפוש אחר חיפוש, אם יש בו איזה דקות כונה שלא לשמה, להיות רב ורבי, ואם עלו מעשיו לרצון, יבחין ויעמוד בעיניו אפילו דקה מן הדקה, ויבער אותו, עד שלא ישאיר רושם עבודה זרה בו חלילה.

ואם הוא שוטה לא ירגיש, אזי בא לדרכים שונים, להתפלל שחרית ארבע שעות אחר חצות, ומנחה שלש שעות בלילה, ולתקוע שופר בלילה, ולאכול מצה שני שעות על היום. והשוטה הזה, בעיניו בכל עת [הוא] צדיק גמור, כי שוטה אינו מרגיש מן הסכנה שיש בכל עת ורגע לצדיקים אמיתים, ולכן תמיד נשבר לבם בקרבם לאלף שברים, מבקשים מבעל הרצון שלא ידחה אותם, ושיקרב אותם בכללות אהבת ישראל, והם בכל רגע בטלים ומבוטלים לאור אין סוף, והשכינה שורה עליהם. וכל הנזכר לעיל מטעות השוטים, בא מצד הגאווה הרעה עבודה זרה ממש, חציו רע.

המשך בגליון הבא

מהבלי עולם הזה, מחפש אחריו יותר כל מה שהוא מחסר בעבודת הבורא ב"ה, והוא בסוד (תחלות) [תכלית] הידוע שלא נדע, כנודע ג"כ החילוק בין הקדושה לטומאה, כי בהקדושה כל בר ישראל שמגדיל על עצמו קדושת של יותר בראשית בעבודת הבורא, אזי הוא יותר אין ממש בשיפלות הרוח ממש בענוה גדולה, והיא מדריגה גדולה שאין למעלה ממנה כנודע ממש רבינו ע"ה, וזאת אי אפשר להבין אלא א"כ אם בא לאדם מדריגה זו, אף פעם אחת או רגע או שעה, כנודע לכל בר שכל דקדושה, ולהיפך אצל הקליפה, כל זמן שהוא מגדיל עצמו בעבירות החומר שלו נעשה בכל יום יותר מגושם, עד שאין יכול לסבול שום שפלות וענוות, אלא כולו ישות וגדלות ורמות רוח הטמא כנודע. ורמז לזה כי מדת אין היא למעלה במעלות העולמות בכתר עליון, וכשמגדיל בר ישראל דקדושה בכל יום יותר לצד הקדושה, אזי בא הוא יותר למעלה בקדושה, וקרוב הוא בכל יום יותר למדת אין ממש.

ולהיפך מדות אני הוא בעולם העשיה כנודע, וכשמגדיל אדם הטפש המגושם בחומר שלו הגס בכל יום יותר לכמה עבירות רחמנא לצלן, אזי מושך על עצמו עוד יותר מדות אני שהיא למטה, לזה אינו יכול לסבול אלא כולו ישות ורמות רוח הטמא וגדלות לאין שיעור, עד שאין כל האדם בעולם יכול לקרב אליו מחמת ריח רע שזאת מריח עוד יותר רחוק מד' אמות, וכל משכיל דקדושה יודע מעצמו עד היכן מדה רעה היא מגיע.

(זקן ביתו פ"ב מ"א אופן ב)

אף שמושיג האדם השנות נפלאות מ"מ היא בעיניו כשפול ונבזה

החכמה מאין תמצא (איוב כח, יב), שבכל אלה השגות הוא בעיני עצמו כלי מאוס, פחות שבפחותים, שפל ונבזה, מקבל חירופין ובזיונות בלב שמח, כי כאין נחשב, ונפשי כעפר לכל בשמחה ובלב טוב, ולא בעצבות, פתח לבי בתורתך.

(זהר חי ח"ד דף רסו ע"א)

אחר כל ההשגות יהא שפל בדעתו ויהיה בעיניו כאין

בר ישראל צריך שיהיה כל עשיותיו בתורה ועבודה ומעשים טובים, עד שבא לכלל שער החמשים, ולא בפעם אחת לבד אלא כשבא לשער החמשים אזי יחשוב בדעתו שלא התחיל עדיין לעבוד את הבורא ברוך הוא והיום אתחיל לעבוד יותר, וזהו סוד גם כן מה שאמרנו בגמרא (מס' נדרים דף לח ע"א) חמשים שערי בינה נמסר למשה חוץ מאחד, כלומר שכל ימיו לא היה רוצה לכנס לשער החמשים אלא תמיד כשהגיע לשער המ"ט היה מחזיר עצמו לשער הראשון והיה מתחיל עוד הפעם לכנס לחמשים שערים, וכה עשה כל ימיו והוא מחמת גודל ענותנותו שהיה בו, ואיתא בספר חסד לאברהם (מעין ב נהר נו) אם זכה בר ישראל לשער החמשים, הרי נעשה בן חורין מהס"מ ושוב אין לו שום פחד ממנו, ומחמת גודל ענותנותו של משה רבינו, לזה לא היה מאמין עצמו עד יום פקודתו, ולא היה רוצה להכניס עצמו לשער החמשים, כדי שיהיה תמיד בענותנותו שלא התחיל עוד לעבוד את הבורא ברוך הוא, וכיוצא בו איתא גם כן בספר תולדות ברוך דברים) שמעתי ממורי זלה"ה טעם שניתן למשה רק מ"ט שערי בינה ולא שער החמשים, ותירץ כי שער החמשים הוא חוזר ומתחיל חמשים שערים למעלה מזה וכן למעלה ולמעלה עד אין סוף כי שנת חמשים דיובל עולה לכאן ולכאן ע"ש.

(זקן ביתו פ"א מ"א אופן ו)

שער הענוה (א)

נפשי כעפר לכל תהיה [א]

השפל בעיניו קרוב להקב"ה יותר מן המלאכים

מי שלבו שבורה עליו, ורוחו נמוכה, ודיבורו ממועט בפיו, שכינה מהלכת לפניו. וכל שבורי לב כאין, חביבין לגי הקב"ה יותר ממלאכי השרת, והם רחוקין, ושבורי לב קרובין, שלום לרוחך שנתקרב, עיין באותיות דרבי עקיבא (אות ח) ותסמר שערות ראשך, כל המחלוקת שיש על אדם, הכל מחמת גסות רוח שלו, הוא שנוי בעיני הבריות, ועושה מריבה, וכאלו בנה במה בלבו, והקטיר עליו קטורת לעבודה זרה, שאין שונא להקב"ה אלא מי שיש בו גסות הרוח, וכל מי שזובח את יצרו, ומתודה חטאתו, עושה שלום במרומיו ועושה שלום בארץ.

(היכל הברכה ויקרא דף רפב ע"ב)

ישוה עצמו לפחות שבפחותים כי מהם תצא אורה

חזק לבך בפשיטות ובשמחה, והשוה עצמך לפחות שבפחותים ולנשים חסרי דעת, אף על פי כן דיבורם ותפלתם עולה ובוקע רקיעים אשר מלאכים ושרפים מזדעזעים, והם אינם יודעים אלא הפשיטות דברים פשוטים, הלואי פירוש המלות, ובוקע רקיעים.

(נתיב מצותיך נתיב אמונה שביל א אות ז)

ישגיח על בני ביתו שיתנהגו בענוה וכזה יבואו לקדושה וטהרה

צריך בר ישראל להשיג על בני ביתו שיתנהגו בענוה יתירה כעני בפתח, עד שיכולים לבוא מזה לקדושה וטהרה, ומברכים ומשבחין ומפארין ומעריצין ומקדישין וממליכין את הקב"ה עליהם בכל ענינים שלהם, כי ידוע הוא שמדת ענוה גדולה מאד, והוא יותר גדולה מכל שאר מדות טובות שיש בבני ישראל, ועוד שמזה יכול לבוא למדריגות גדולות אין לשער כנודע, לזה בזכות שתנהג את בני ביתך בענוה יתירה כמעט כעני בפתח, מזה יבואו כל בני ביתך לקדושה וטהרה בעבודת הבורא ברוך הוא.

(זקן ביתו פ"א מ"ה אופן ו)

כפי הזדככותו כך ענותנותו

לפי הערך שאדם מתקן חטאיו וחטאו של אדם הראשון, כך הוא מוטבע במדות טובות, ובפרט במדות הכנעה ואין ולב נשבר דכא ושפל רוח.

(היכל הברכה בראשית דף נב ע"ב)

ככל שמתעלה יותר מוכיר שפלותו

כמו שאמר הקדוש רבי מיכל מזלאטשוב למורי דודי רבינו צבי [מזידיטשוב] בחזיון לילה, גם אנחנו בגן עדן כשאנו עולין, בכל עליה אנחנו על ארץ חדשה, כמו שאמר מרן הבעש"ט, ששער החמשים התחלה חדשה לילך עוד מ"ט שערים, עליונים נדמה לו הם למטה, ותחתונים נדמה לו כאילו הוא מלמעלה (עיין מס' סוטה דף יד ע"א).

(היכל הברכה דברים דף רה ע"א)

כפי גודל קדושתו ופרישותו כך ענותנותו

כנודע שכל אחד כפי גודל קדושתו ופרישתו

אור שבעת הימים

אמ"ק ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בתורתו של הבעש"ט הקדוש

בעש"ט עה"ת פר' בראשית, אות קג-קו

אות קג

להעלות דיבורו עם הנשמות

קג. יהיה הדיבור חשוב בעיניו, ואם אירעו לו איזה דיבורים יתרים יכולין להעלותם עם הנשמות, כידוע מהכמת מרן הרי"ט ש"טוב: (זוהר חי בהקדמה דף א' ע"א)

זהו מאמר עמוק בתורת הבעש"ט. וענין העלאת הנשמות הוא, דהנה בתפילת מוסף דשבת אנו אומרים 'כתר' שזהו הדרגה העליונה ביותר של הרצון, ומובא משמו של הבעש"ט (תוי"י בסופו ר"ט ע"א) שיש לכוון בשעת אמירת כתר על 'כתר כל הכתרים' - ראשי תיבות ככ"ה. כי כתר הוא השורש של הכל.

כלומר מהותו של אדם מלובשת בלבושים רבים חיצוניים שבהם שונה האדם מחבירו, לבושי החיצונים ביותר, הם ביתו ומלבושיו של האדם שהאדם יכול להחליפם בכל עת ואינם חלק מנצחיותו כלל.

לבוש פנימי יותר הוא גופו של האדם וכמובא מחז"ל שפרצופיהם אינם שוים וכל אחד מתייחד בדיוקן וקלסתר המיוחד לו עצמו ואינו דומה לזולתו. אולם גם הגוף הוא רק לבוש שהאדם מורידו בבא עתו לאחר אריכות ימיו ושנותיו, ואז נשאר רק נפשו לבדה.

הנפש גם היא כוללת כמה לבושי הנפש, הלא הם עניני החכמה וההשכלה וכן הכשרונות שבהם כל אדם מתייחד לעצמו ושונה בהם מחבירו, אולם גם הם אינם עצמיות הנפש.

לאחר שניכנס בעומק הנפש ונפשיט אותה מכל לבושיה החיצוניים, נגיע לנקודה אחת פנימית שזו היא מהותו של האדם ואי אפשר להפשיט יותר, וזהו האדם בעצמו, זו היא עצם מציאותו של האדם, ישותו וקיומו כמציאות עצמאית זהו כוח הנשמה כוח טהור שאין לו שם, אין לו ולא כלום, וכל ההבדל בינה לבין נשמה אחרת אינו אלא רק שהיא נשמה לעצמה והיא נשמה לעצמה ותו לא.

כלומר, הנשמות בעצם מציאותן הן שוות אחת לחברתה. בשורש שלהן הן יוצאות ממקום שנקרא גוף, שהוא מקור ומוצא הנשמות (לקוטי תורה להאר"י ז"ל, ישעיה אות נט). נשמה זו מתלבשת בהרבה לבושים בלבוש הגוף הגשמי, בלבוש השכל הרוחני הכולל בתוכו את כשרונותיו של האדם, ולאחר מכן הוא מוסיף והולך במצוות ומעשים טובים בין בגלגול זה בין בגלגול אחר, אשר כל אלה הם לבושים אבל עצם הנשמה הוא ללא שום ציור ודמות, וללא כינוי ותואר והגדרה, אלא היא נשמה בטהרתה ותו לא. ניצוץ אלוהי.

משל לכוס זכוכית שאין לה גוון וצבע, אפשר למלאותה בכל מיני משקים ובכל מיני צבעים, אפשר גם לצבוע אותה, אולם כל אלה הם רק לבושים חיצוניים או מילויים פנימיים לכוס זו, אבל עצם הכוס היא זכוכית פשוטה ללא תואר כל שהוא, ואין לה שום הגדרה.

כמו כן נשמה אחת דומה לחלוטין לחברתה, אין בהן שום הבדל - מלבד עצם הדבר שהן שנים ולא אחד, כי שתיהן שוות בכל, וזה ההבדל היחיד בין שניהן שהן נפרדות זו מזו, והן מהוות שתי מציאויות ותו לא. אולם אין בהן מצד עצמותן הגדרות שמייחדות אותן ומבדילן זו מזו.

עצם נשמת האדם, כשאין בה עדיין דבר שיתלבש עליה בנוסף, אם מכלים ומבטלים אותה אז נאבד הכל ולא נשתייר ממנה כלום. זה בעצם המהות של הנשמה. אלא שאחרי הכניסה לגוף ואחרי ההולדה הדברים הולכים ומתווספים, הולכים ומתרבים, הולכים ומשתנים.

נקודה נעלמת ומופשטת זו, נקראת 'כתר'. אי אפשר

להגדירה ועדיין אין עליה שום התלבשות. וכפי שנתבאר לעיל ששורש כל דבר וענין שבעולם נקרא בשם כתר.

וזהו הענין לעבור לפני התיבה ולשמש כשליח ציבור בתפילת מוסף של שבת שלפני היארצייט, כי באמירת "כתר יתנו לך" חושבים על אותו אדם שהלך לעולמו וכך מעלים אותו. כיוון שהאדם מעלה את עצמו ומתבטל למציאות האלוהית המוחלטת שבעולם, אזי הנפטר מתעלה יחד עימו, כי הרי הוא ומחשבותיו חד המה.

וזהו דרך העלאת הנשמות, וכן כאשר ממליצים טוב על אותה נשמה גורם לה עליה, וזה משפיע גם על הנשמה, כי הנשמה אינה תופסת מקום כמו שהמחשבה אינה תופסת מקום, וכאשר יש מחשבה שהיא נפרדת מהשי"ת ומקשרים אותה ע"י אהבה ויראה אלוהית הרי היא עולה ומתדבקת בשורשה האלוהי, וכן על דרך זה לענין הנשמות.

ואפשר להבין ענין זה, דהנה כאשר מתפלל ודעתו צלולה עליו, הגם שלאחר מכן יש עשרות תפילות שאינן עולות לו יפה בצלילות הדעת ופתיחת הלב לדביקות הבורא ית', אבל נפשו שואפת להגיע אל אותן תפילות שהיה בהן בגדלות המוחין.

ועל כן כאשר יש לו בהירות המוחין והוא נמצא בדביקות הבורא ית', אזי מתעלין כל התפילות וכל הדיבורים והנשמות שהיו קודם לכן, והרי זה כמו גילוי דעת על כל הדיבורים שהיה רצונו ג"כ להעלותם, ובכך הם מתעלים.

אות קד

אותיות הדיבור נמצאים קודם לכן באותיות המחשבה

קד. דע כלל גדול, כי כל דיבור, קודם שמנענעים אותו בחמשה מוצאות הפה, צריך להיות תחילה במחשבה שלו, והוא בהעלם גדול מאוד, כי אין יכולים לדבר רק מהאותיות שהיו תחילה במחשבתו, כי גם כל מה שאדם מחשב במחשבתו הוא על ידי צירופי אותיות:

(ליקוטים יקרים דף י"ז ע"ג)

שלא יוציא הדיבור רק בשפתו, אלא גם במחשבתו, כי גם המחשבה היא בחינת דיבור מאחר ואי אפשר לחשוב בלי צירופי אותיות, אלא שהוא דיבור זך יותר והוא בהעלם גדול מאוד.

וכן רואים שהאדם מהרהר בלשון שהוא רגיל אליו, בלשון קודש או בלשון אשכנז וכיוצא ב.

ועל כן נחשב הדיבור רק חלק קטן מכלל המחשבה, לפי שאינו מוציא בדיבורו אלא מעט מתוך אותיות המחשבה שבמוחו.

ובעת התפילה, עצה טובה קמ"ל שיקשיב תחילה לדיבורים שרוצה להוציא מפיו, כאילו מדבר עכשיו רק באותיות המחשבה ומאזין לדיבוריו באזנו, ואחר כך יבטא ויוציא אותם משפתו. וזהו עצה בדוקה שלא יהיו לו מחשבות זרות.

אות קה

הדיבור הוא חלק שביעי או חלק עשירי מהמחשבה

קה. שמעתי בשם אדוני אבי זקני זללה"ה הבעל שם טוב כי הדיבור הוא חלק שביעי או חלק עשירי מהמחשבה,

ואינו זוכר על בוריו אם חלק שביעי או חלק עשירי:

(דגל מחנה אפרים בליקוטים ד"ה מלכותך)

הדיבור אינו רק בפה, אלא עיקרה במחשבה, ושם איכותה גדול יותר מדיבור הפה שבע פעמים יותר, או אפילו עשרה פעמים יותר. וכמו שמצינו שמהירות המחשבה ובהירותה היא פי עשר מן הדיבור.

וביאור הדבר הוא, כי מלכות נקראת דיבור, כמו שאמרו (תיקו"ז הקדמה יז). 'מלכות - פה', והמלכות היא רק חלק אחד מתוך שבע ספירות, וכן היא עשירית מתוך כללות עשר ספירות. ובדיבור עצמו אין רואים את המחשבה ואת המידות הקודמים אל הדיבור, רק את חלק המעשה החיצוני שהיא הוצאת הדיבור מתוך מוצאות הפה, שזהו בחינת מעשה, דעקימת שפתו הוי מעשה (סנהדרין סה.).

וכתב עוד בספר **דגל מחנה אפרים** (ליקוטים לפרשת תצוה) וזה לשונו: וזה גלוי שהדיבור הוא חלק עשירי מן המחשבה כי אי אפשר לדבר מה שחושב וכו' עיין שם.

ובספר **מאור עינים** (ליקוטים ד"ה ואל אישך תשוקתך וכו') בענין תלמיד המקבל מרבו על ידי דיבור כתב, וזה לשונו: והנה הדיבור הוא המלמד רק עשירית, כי הוא חלק עשירי, או כשהוא יותר מבין הוא חלק שביעי וכו'.

ובקונטרס **חינוך הבנים** (דף כד ע"ג) כתב וזה לשונו: כי הדיבור פה הוא רק חלק עשירית מהמחשבה, דמה שהמחשבה מחשבת בשעה אחת צריך בדיבור פה עשר שעות כידוע, ויציבא מילתא גם על פי חכמת האמת, דהנה הספירה הראשונה הוא בחינת מחשבה הקדומה, ומלכות הוא דיבור פה כידוע בתיקוני זוהר דף י"ז, והרי מספירה הראשונה עד ספירות המלכות הם עשר בחינות, והיינו לפי שהפה כבר נתרחק מהמוחין שבראש לכך כבר נתמעט שם הארת השכל במקצת וכו' עיין שם.

אות קו

קישור הדיבור אל האלוהות

קו. ריב"ש אמר בענין עובדא זו, כשאני מדבק מחשבתי בבורא יתברך שמו, אני מניח הפה לדבר מה שירצה, כי אני מקשר הדברים בשורש העליון בבורא יתברך, שכל דבר יש לו שורש למעלה בספירות. גם לפעמים כשבני אדם מדברים הרבה מדברים בטלים ואני יושב ביניהם, אני מדבק עצמי בבורא יתברך כראוי, ואני מקשר את כל דבריהם למעלה דבוק יותר:

(ליקוטים יקרים דף ג' ע"ג)

כשהאדם מדבר, מוכרח שהוא חושב לפני הדיבור, כי הדיבור אינו יכול לצאת מעצמו. והנה הדיבור הוא התגלות הנשמה, כי כח הנשמה נקרא 'רוח ממללא', אבל הנשמה אינה יכולה להתגלות לגמרי על ידי הדיבור כי דיבורו של האדם יוצא מפיו רק לאחר שעובר דרך צמצום המחשבה האנושית והמוגבלת.

ועל כן אמר הבעש"ט שכאשר נמצא בדביקות, והנשמה מרגישה את בוראה, הוא מניח את הפה לדבר ככל אשר יחפוץ, ומוציא את כל המיית לבו להשי"ת ע"י הדיבור, ואז הנשמה מדברת מאליה את הדיבורים לפני הקב"ה.

לא זו בלבד, אלא גם כאשר הבעש"ט היה יושב בין אנשים שהיו מדברים דברי הבל וחולין, היה מעלה ומקשר בדעתו את דיבוריהם אל הבורא ית' ומוצא בהם רמזו דחכמתא אל הדביקות האלוהית.

מרן האלוקי האר"י הקדוש ז"ל

יריעה מיוחדת אודות נחיצות לימוד סתרי תורה - מתוך דברי רבותינו הקדושים לרגל יומא דהילולא רבא

שמחה גדולה לפני הש"י שלומדים כתבי האר"י

מרן האר"י. נתגלה על ידו כל כך סודות ורזין שלא היה בהתגלות כל כך בימי רשב"י, ומצוה ושמחה גדולה לפני הש"י שאפילו תינוק בבית הספר ילמוד רזין וספר הזוהר וכתבי מרן, ובלבד לשם שמים ליטעום מאורו יתברך בתורה לשמה באהבת ישראל בהכנעה אמיתית.

(זהר חי ח"ה דף כא ע"א)

ספר הזוהר וכתבי מרן האר"י הוא ממש חיים לנפש

בדור הזה האחרון, מי שאינו עוסק בספר הזוהר ותקונים, וכתבי מרן האר"י, שהם חיים ממש לנפש, בלולה במקרא ובמשנה ובתלמוד ופוסקים, ידע נאמנה שכל תורתו שעוסק, הוא משפה ולחוץ כדואג, ואין לו עסק בחיים והארה לנפש, והוא כולו טעות ורמאות, ואינו עוסק בתורה, אלא להיות מאנשי שם, להיות רב וראש וגדול הדור, ולהשתרר על הבריות, ואין לו חיים ולא חלק בחיים.

ובודאי לא ישיג אורחת חיים, אלא על ידי לימוד הזוהר וכתבי מרן הרח"ו בלבד, וכן בספר שערי אורה שכולו אור.

וכבר הארכנו הרבה מזה, שלא תהיה מקובל, אלא עבוד מאהבה ועבוד מיראה, ובדור הזה אי אפשר להמשיך שכינתא עלינו, אלא על ידי הזוהר וכתבי מרן הרח"ו בלבד שנאמרו ברוה"ק, ובדור הזה מי האיש החפץ חיים אוהב ימים מבלי לבלות יום בלתי קדושה, לראות טוב עוה"ב ועוה"ז, ידבק נפשו בספר הזוהר ובכתבי מרן הרח"ו בלבד שנאמרו ברוה"ק.

(היכל הברכה דברים דף נח ע"א - ע"ב)

אין לך חיים בעולם אלא בלימוד גמרא ופוסקים עם נסתרות התורה

מבואר בספר הקנה, שאפשר שילמוד אדם ש"ס ופוסקים ויחכם הרבה, ויהיה עם הארץ גמור, עם נבל דקבילו אורייתא שהוא נובלת חכמה שלמעלה תורה, ואינו לומד ברזין דאורייתא שהוא חיות הפנימי של התורה, ומי שהוא למדן מופלג בקי בכל התורה ולעסוק בפלפול של הבל שלא לשמה, ואינו לומד לשמה להשיג נועם עריבות ידידות מתיקות התורה, אשר זה אי אפשר להשיג אם לא בהסיר ממנו כל תאות הזמן ועריבות המורגש, וללמוד בספר הזוהר ובכתבי מרן האר"י בעץ חיים ופרי עץ חיים ושער היחודים במתיקות ונועם זיו השכינה, שזה יקרא חכם, אבל למדן לפלפל בפלפול של הבל ומקיים המצות כאבנים על ראשו אז נקרא 'נבל ולא חכם' דקבילו אורייתא ולא חכמו. ולכן בניי אחיי, אל ירע לכם לומר 'לכשאפנה' מכל מדות רעות ותאות רעות לשם 'שמא לא תפנה' (מס' אבות פ"ב מ"ד), ותלך בבושה וכסופא דאנפין לעולם עליון, כי אין לך חיים בעולם הזה ובעולם הבא אלא בלימוד גמרא ופוסקים עם חכמת הזוהר וכתבי מרן האר"י על פי הקדמות

מרן אלקי ריב"ש זצ"ל, וזה יושג לך לכשתתאבק בעפר רגלי צדיקים בעקבי הצאן נידושין בעקב, ובעיון בספרי הכהן הגדול. ואל תחוש על שיעבור עליך נסיונות מרורים לשעתך ומתוקים אחר כך.

(נוצר חסד פ"ד מ"א)

מדריגות עלינות אליה זוכה העוסק בסתרי תורה

כל הלומד כתבי מרן האר"י זלה"ה, ועמו דברי זהר הקדוש, והוא ע"י פרושים על הזוהר שמוסידים דייקא דייקא ע"י הקדמת האר"י זלה"ה, איש הזה שלומד כך יטעום בעצמו טעם מתוק, עד שידע שלא נמצא בעולם חכמה עמיקא כחכמת עמקי סתרי תורה, שעל זה בודאי אמר דוד המלך (תהלים יח, ח-יא) 'תורת ה' תמימה משיבת נפש עדות ה' נאמנה מחכימת פתי. פקודי ה' ישרים משמחי לב מצות ה' ברה מאירת עינים. יראת ה' טהורה עומדת לעד משפטי ה' אמת צדקו יחדו. הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים'. ר"ל אם בר ישראל לומד סתרי תורה, אז יודע בבירור ש'תורת ה' תמימה', כלומר שלא נפתחה עוד, כי תורת אמת היא, אין סוף, ותורה זו באמת 'משיבת נפש' בתשובה שלימה, וכן מלימוד סתרי תורה יודע ש'עדות ה' שהם פרושים של הזוהר הקדוש, הם 'נאמנים מחכימת פתי' בודאי, וכן הלומד סתרי תורה אז 'פקודי ה' הם 'ישרים' לפניו, והם 'משמחי לב' בודאי, וכן 'מצות ה' הם 'ברה' לו, בלי שום פסולת של קושיית אפיקורסים כנודע, ולא עוד אלא שהם לו 'מאירת עינים' בעת עשייתם, כי הוא יודע עד היכן לכוון במצות אלו, וכן ע"י לימוד סתרי תורה, 'יראת ה' טהורה' עליו באמת לבבו, בלי שום סיג, ולא עוד שיראה אמיתיות שלו ההיא 'עומדת' לו 'לעד', וכן כשעובר עליו 'משפטי ה', אז יודע בבירור שהוא 'אמת' מאת הקב"ה, ואל ירהר אחר מדת משפט שלו, אלא בודאי 'צדקו יחדו', ועד כאן חושב דוד המלך ע"ה מדריגות פרטיות למי שלומד סתרי תורה, ואחר זה אמר כלל, שלימוד הקדוש הזה הם 'הנחמדים' לו 'מזהב ומפז רב, ומתוקים' לו 'מדבש ונופת צופים', לזה בא לכל המדריגות הנ"ל. ובפרט בגלות האחרון הזה, בודאי נאמר על אלו שלומדים בסתרי תורה, 'לולי תורתך שעשעי אז אבדתי' ח"ו 'בעניי' (תהלים קיט, צב), כנודע למשכיל דקדושה.

(דרך הקדוש - הקדמת דמשק אליעזר אות מא)

על ידי לימוד סתרי תורה זוכה האדם למדת הכנעה וענוה

ועוד, שתזכה על ידי לימוד זה [של נסתרות התורה], להיות עפר ואפר ולסבול יסורים וחרופין ודישות עקב, שתהיה בענין כאסוקפה התחתונה, שהכל דשין עליך, והשם יתברך יעזור לך בהרחבת המוחין דקדושה, ובנועם זיו השכינה, שלא תרגיש מכל אלה שום הרגש כלל וכלל, אלא הרחבת הדעת והמוחין, משמחת נועם

זיו אור שכינתו שישרה עליך, ותהיה עייל ונפיק, עייל בתליסר תרעין עילאין ולית דימחה בידך, ובלבד בקדושה ובענוה ובשמחה.

(נתיב מצותיך נתיב היחוד שביא אות ד)

לימוד הזוה"ק וכתבי אר"י עפ"י דרכי הבעש"ט בכוחם לבטל כל הגזירות

יש הרבה שוטים שבורחים מללמוד רזין של מרן האר"י וספר הזוהר אשר הם חיינו, ולו עמי שומע לי בעקבות משיחא אשר הרע והמינות גובר, היו שוקדין כל ימיהם ללמוד ספר הזוהר והתיקונים, כתבי מרן [האר"י הק'] בלול עם חסידות והקדמות של מרן הריב"ש זצ"ל, והיו מבטלין כל הגזירות רעות, והיו ממשיכין שפע ואור על כל העולמות וכן השפעות פשטיות בני חיי מזוני.

טעמו וראו כי טוב ה', ממש חיות אדם הישראלי תלוי בספר הזוהר ובכתבי מרן, ללמוד בקדושה ובשמחה ובנועם וביראה ואהבה, כל אחד לפי השגתו וקדושתו, וכל ישראל קדושים ומה אעשה, השם יתברך יאיר לעמו באור התורה.

(נוצר חסד פ"ד מ"ב)

לא ימתין עד שיפנה עצמו מכל מדות רעות

ולכן בניי אחיי אל ירע לכם לומר 'לכשאפנה' מכל מדות רעות ותאות רעות 'אשנה', 'שמא לא תפנה' (אבות פ"ב מ"ד) ותלך בבושה וכסופא דאנפין לעולם עליון, כי אין לך חיים בעולם הזה ובעולם הבא אלא בלימוד גמרא ופוסקים עם חכמת הזוהר וכתבי מרן אלקי האר"י, על פי הקדמות מרן אלקי ריב"ש זצ"ל. וזה יושג לך לכשתתאבק בעפר רגלי צדיקים, 'בעקבי הצאן', נידושין בעקב, ובעיון בספרי הכהן הגדול [ה'תולדות יעקב יוסף], ואל תחוש על שיעבור עליך נסיונות מרורים לשעתך ומתוקים אחר כך.

(נוצר חסד פ"ד מ"א)

אין בעולם דבר טוב מזה

כי אין דבר טוב בעולם כמו לימוד התורה לשמה כפי יכולת האדם, שזה מביאו לחיי העולם הבא ממש ומאיר באור צח, בפרט הלומד ברזין מתוקים של הזוהר, ובספרו של מרן האר"י, על דרך שהורינו מרן הריב"ש טוב שהוא אור המאיר לנפש.

(זהר חי ח"ב דף שלא:)

גדלות תורת האר"י הק'

היה מעשה בזמן מרן [האר"י], שהר"ר גדליה והרח"ו עסקו באיזה שמועה ששמעו מרבן, זה נשבע שבועה חמורה שכך אמר רב, וזה נשבע שלא כך אמר הרב, אלא כך, ובאו לפני רבן, אמר שכל אחד נשבע באמת, שהוא יושב ודורש, וכל אחד שומע כפי שורש נשמתו, ודברים אלו מרפסין איגרא.

(זהר חי ח"ג דף טז ע"א)